

Predsjednica Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore, Nada Drobnjak:

“Međunarodni dan žena je priča o običnim ženama koje su stvarale istoriju, piše u tekstu UN o istorijatu i genezi praznika žena, a mi znamo da nije samo riječ o osmom martu, jer je čitava istorija pokreta za emancipaciju, osvješćivanje i osnaživanje žena, u stvari, priča o običnim ženama

Kad nam se začecem odredi pol i rodimo se kao djevojčice ili dječaci, na to nemamo nikakav uticaj. Prirodna igra slučajnosti odredila nam je pol. Ali, društvo u kom se rađamo određuje nam uloge. Različite, “skrojene” kulturom, tradicijom, običajima, ponašanjem koje neko društvo smatra prihvatljivim i poželjnim samo zato što smo rođeni kao dječaci ili djevojčice.

I gledajući razne ljudske zajednice, različite po svemu, od mjesta gdje na planeti žive, preko jezika, kolektivnog sjećanja koje njeguju, lako se uočava jedna sličnost: muškarac odlučuje, čak i, kakva je uloga žene, ponekad i s jasnom porukom da je žena “vlasništvo” muškarca i da cio njen život treba i mora da bude “u službi” muškarca, porodice, brige o drugima. Dugo je bilo dominantno, koje još uvijek opstaje, da je prirodna uloga žene, njena funkcija majke, ujedno i njena najvažnija i, najčešće, jedina društvena funkcija.

8. Mart nije Dan žena u smislu žena kao pola. To je dan obilježavanja ženske borbe za ravnopravnost, emancipaciju i mir. To je praznik svih ljudi koji smatraju borbu za emancipaciju čovječanstva pravednom. Praznik u slavu žena koje se bore za svoja prava i emancipaciju.

Tokom prošlog vijeka žene su se izborile za prava koja danas živimo, prije svega, pravo na obrazovanje, pravo na zdravstvenu zaštitu, pravo na rad i bolje uslove rada, pravo na dostojanstven život i pravo glasa.

Danas se moramo sjetiti svih onih “običnih” žena sa snažnim, pametnim, hrabrim idejama, potezima, odlukama i djelovanjem, koje su osvajale te slobode.

Jedna od lučonoša je svakako i Klara Cetkin, žena koja je predložila obilježavanje ovog dana.

Objavila je knjigu „Pitanje prava žena i radnica današnjice“, i postavila osnove za socijalističku teoriju emancipacije žene, zastupajući tezu da su socijalizam i feminizam veoma usko povezani. Njene poruke i danas su aktuelne. Rekla je: „Oni koji su se svojom čašću pred licem čovječanstva obavezali na oslobođenje, ne smiju dopustiti da cijela jedna polovina ljudskog roda zbog ekonomske i socijalne zavisti bude osuđena na ropstvo. Onaj ko želi da dopusti tlačenje radnika od strane kapitalista, dopustiće i tlačenje žene od strane muškaraca, a ona će ostati potlačena sve dok ekonomski ne bude nezavisna“.

Takođe, 1906. godine ona je poručila: “Kako muškarac i žena pripadaju jedno s drugim pri stvaranju djeteta, tako pripadaju jedno s drugim pri odgoju djeteta, jer odgoj je drugo stvaranje djeteta i u mnogo slučajeva i važniji deo stvaranja djeteta, a kasnije čovjeka. Zbog toga je neophodno da duhovna i običajna snaga koju muškarac ima na svojoj strani, te ista ta sa ženske strane djeluje u harmoniji i doprinose što boljem razvoju ličnosti djeteta. Zbog toga mi svečano objavljujemo da djelo odgoja djeteta ne smije biti isključivo samo djelo majke, već mora biti zajedničko djelo roditelja... Dječaci i djevojčice treba da obavljaju sve poslove koje za njih donosi domaćinstvo sa jednakom spretnošću i zadovoljstvom”.

Mi danas obično to nazivamo preraspodjela obaveza i odgovornosti u sferi privatnog i javnog.

Klara Cetkin i mnoge druge “obične” žene su primjer kako snažna volja odlučnih žena može da mijenja istorijske puteve.

Emancipacija žena nije samo politička emancipacija, jer se ona zaustavlja na stvaranju žene koja javno može biti, i jeste, pravno i politički jednaka, ali privatno živi, u bijedi i oskudici, trpeći pri tome svaku vrstu nasilja, od verbalnog, preko fizičkog nasilja.

Ravnopravnost žena i muškaraca su neodvojivi dio korpusa ljudskih prava, te stoga predstavlja ključni element u reformskim procesima i podrazumijeva unaprjeđenje položaja žena u svim oblastima privatnog i javnog života.

U Crnoj Gori je, u proteklom periodu, dosta urađeno na zaokruživanju zakonodavnog okvira koji garantuje jednake šanse i mogućnosti za oba pola, međutim, u praksi se još uvijek sriječemo sa tradicionalnim shvatanjem pozicije i uloge žene u porodici i društvu. U godinama iza nas sprovedene su značajne aktivnosti na polju suzbijanja nasilja nad ženama, osnaživanja učesća žena u javnom i političkom životu, osnaživanja mehanizama na lokalnom nivou, podsticanja ženskog preduzetništva, iniciranja aktivnosti u cilju unaprjeđenja položaja žena na selu, unaprjeđenja položaja žena iz romske i egipćanske populacije, i osnaživanja učesća muškaraca u porodičnim obavezama. No, mora se još puno raditi na adekvatnoj primjeni usvojenih zakonskih normi.

Citiraću dio poruke generalnog sekretara UN Ban Ki Mun koji je poručio: "Djevojčica rođena danas suočiće se sa nejednakošću i diskriminacijom, bez obzira gdje njena majka živi. Imamo zajedničku obvezu da osiguramo njeno pravo na život bez nasilja koje pogađa jednu od tri žene u svijetu; na jednaku platu za jednaki rad; da bude slobodna od diskriminacije koja je sprječava u učestvovanju u ekonomskom životu; da ima ravnopravno učesće u donošenju odluka koje utiču na njen život; na pravo da odluči da li će i kada imati djece, i koliko djece će imati .

Imam poruku za svaku djevojčicu koja se rodila danas, i za svaku ženu i djevojku na planeti: ostvarivanje ljudskih prava i jednakosti nije san, to je dužnost vlade, Ujedinjenih naroda i svakog ljudskog bića."

Kada se kaže osmi mart prvo se pomisli na tone cvijeća koje se tog dana poklanjaju ženama. Taj običaj je doveo do toga da su i mnoge žene zaboravile izvorne razloge i vrijednosti proslave tog dana. Osmog marta treba da, ne samo muškarci, već i žene ženama takođe, da poklone cvijet kao simboličan čin podržavanja dugotrajne, teške i, još uvijek, nezavršene borbe žena za ravnopravnost. Sve dok se ne postigne ravnopravnost žena i omogći razvoj njihovih potencijala, biće nemoguće riješiti najveće društvene, ekonomske i političke problem svijeta, jer, kao što se kaže u poruci iz UN-a ravnopravnost za žene je napredak za sve".